

PEDAGOGIKADA TALABA BILAN ISHLASHNING MUHIM AHAMIYATLARI**Abdullayeva Havoxon**

Andijon davlat universiteti dotsenti

Abduxoliqova Dilnoza Sayrbek qizi

Andijon davlat universiteti, amaliy matematika yoʻnalishi, 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim tizimida talaba bilan ishlashning pedagogik, psixologik hamda ijtimoiy jihatlarini ilmiy-nazariy asosda tahlil qilingan. Talabani shaxs sifatida rivojlanishi, mustaqil fikrlash kompetensiyalarini shakllantirish, motivatsiyasini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash hamda individual yondashuvning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, talaba va professor-o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlikning ta'lim sifati hamda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishdagi o'rnini asoslab berilgan.

Tayanch soʻzlar: pedagogika, talaba, ta'lim sifati, individual yondashuv, kompetensiya, motivatsiya, innovatsion ta'lim, interfaol metodlar, pedagogik texnologiya.

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические, психологические и социальные аспекты работы со студентами в системе высшего образования. Анализируется значение индивидуального подхода, формирования самостоятельного мышления, повышения учебной мотивации, внедрения современных педагогических технологий и развития профессиональных компетенций студентов. Особое внимание уделяется сотрудничеству преподавателя и студента как важнейшему фактору повышения качества образования.

Ключевые слова: педагогика, студент, качество образования, компетентность, мотивация, инновационные технологии, интерактивное обучение, индивидуальный подход.

Abstract: This article analyzes the pedagogical, psychological and social significance of working with students in higher education institutions. It highlights the importance of individualized instruction, motivation enhancement, competency-based education, innovative teaching technologies and interactive learning methods. The study also emphasizes the role of effective cooperation between teachers and students in improving educational quality and professional competence.

Keywords: pedagogy, student, higher education, competence, motivation, educational quality, innovative technologies, interactive learning, individual approach.

Kirish. Jahon ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifati oshirish, raqobatbardosh mutaxassislarini tayyorlash hamda talabalarni zamonaviy kasbiy faoliyatga puxta tayyorlashni ustuvor vazifalardan biriga aylantirdi. Mazkur jarayonda talaba bilan samarali ishlash pedagogik faoliyatning eng muhim yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi. Talabani bilim olishi, kasbiy kompetensiyalarni egallashi, mustaqil fikrlashi, ijodiy salohiyatini rivojlantirishi va shaxs sifatida kamol topishi koʻp jihatdan pedagogning ta'lim jarayonini qanday tashkil etishiga bogʻliq.

Bugungi kunda oliy ta'limda anʼanaviy oʻqitish modeli oʻrnini talaba markazli ta'lim egallamoqda. Ushbu yondashuv talabani individual qobiliyati, qiziqishi va ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishni nazarda tutadi. Bunday yondashuv natijasida talabalarining oʻquv motivatsiyasi, tanqidiy fikrlashi, muloqot madaniyati va kasbiy kompetensiyalari sezilarli darajada rivojlanadi.

Adabiyotlar tahlili

Pedagogika fanida talaba bilan ishlash masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, hamkorlik pedagogikasi va interfaol metodlarning samaradorligi ilmiy tadqiqotlarda asoslab berilgan. Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim samaradorligi pedagog va talaba o'rtasidagi hamkorlik, o'zaro ishonch va muntazam refleksiyaga bevosita bog'liq.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda ilmiy adabiyotlarni qiyosiy tahlil qilish, kuzatish, pedagogik monitoring, umumlashtirish hamda tizimli tahlil metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, oliy ta'lim amaliyotidagi zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar o'rganildi.

Natijalar va muhokama

Tadqiqot natijalari talaba bilan ishlashning quyidagi ustuvor yo'nalishlarini aniqlash imkonini berdi:

- individual yondashuvni ta'minlash;
- ta'lim motivatsiyasini oshirish;
- interfaol metodlarni qo'llash;
- raqamli ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanish;
- talabaning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirish;
- pedagogik hamkorlikni kuchaytirish.

Individual yondashuv talabaning o'zlashtirish darajasi, qiziqishi va psixologik xususiyatlarini hisobga olish imkonini beradi. Bunday yondashuv natijasida bilim sifati oshadi, akademik o'zlashtirish yaxshilanadi va talabaning o'ziga bo'lgan ishonchi ortadi.

Talabalarning o'quv motivatsiyasini shakllantirish pedagogik jarayonning muhim tarkibiy qismidir. Motivatsiyasi yuqori bo'lgan talabalar darslarda faol ishtirok etadi, mustaqil izlanadi hamda ilmiy faoliyatga qiziqish bildiradi.

Interfaol metodlardan foydalanish ta'lim jarayonini jonlantiradi. "Aqliy hujum", "Keys-stadi", "Klaster", "Debat", "Loyiha metodi", "Muammoli ta'lim" kabi usullar talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi.

Raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish masofaviy ta'lim, elektron resurslar, virtual laboratoriyalar va sun'iy intellekt vositalarini o'quv jarayoniga integratsiya qilish imkonini bermogda. Bu esa ta'limning moslashuvchanligi va samaradorligini oshirmogda.

Pedagog va talaba o'rtasidagi samarali muloqot ta'lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Pedagogning kommunikativ kompetensiyasi, psixologik qo'llab-quvvatlashi va konstruktiv fikr-mulohazalari talabaning shaxsiy hamda kasbiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa. Oliy ta'lim tizimida talaba bilan ishlash pedagogik faoliyatning ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Talabaga yo'naltirilgan ta'lim modeli, individual yondashuv, innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar hamda pedagogik hamkorlik ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, talabaning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini rivojlantirish uchun pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki motivator, mentor va maslahatchi vazifalarini ham bajarishi zarur. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng qo'llash, raqamli ta'lim vositalaridan samarali foydalanish va mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlash oliy ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.

2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
3. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
4. Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2016.
5. Ibn Sino A.A. Donishnoma. – Toshkent: Sharq, 2018.
6. Komenskiy Ya.A. Buyuk didaktika. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.